

„CityBee“ besivejantis 100.000 Eur ieškinys: riba tarp pažeidimų ir įrodymų

Publikuota: 2023-05-16 05:45

[Atrakinti straipsnį draugui](#)

Rūta Balčiūnienė „Verslo žinios“

- Šią gegužę svarbų sprendimą panašioje byloje dėl BDAR pažeidimų ir žalos atlyginimo priėmė ES Teisingumo Teismas.
- Tai gali tapti pavyzdžiu „CityBee“ istorijoje Lietuvoje.
- Kelia klausimą, kiek reikalavimas yra realus, o kiek tai yra noras pasipelnyti ar gauti dėmesio.
- Akcentuoja nuostatą, kad žala turi būti reali.

Vilniaus apygardos teisme netrukus bus atversta byla, kurioje bemaž 350 žmonių teismine tvarka prašo atlyginti 103.000 Eur neturtinę žalą, susijusią su „CityBee“ prieš kelerius įvykusių BDAR pažeidimų. Sutapimas, tačiau šią gegužę svarbų sprendimą panašioje byloje priėmė ir ES Teisingumo Teismas (ESTT). Pastarasis sprendimas gali tapti pavyzdžiu ir lietuviškoje byloje.

ESTT sprendė „Osterreichische Post AG“ ir juridinio asmens ginčą, kuriame buvo reikalaujama atlyginti neturtinę žalą, kurią asmuo teigė patyręs dėl šios bendrovės tvarkytų duomenų, susijusių su politinėmis pažiūromis.

VERSLO ŽINIOS
AKADEMIJA

Kaip sukurti veikiančių rodiklių sistemą?

Mokymai su Lina Jankauskiene

Tik 14 vietų

Teismo medžiagoje nurodoma, kad nuo 2017 m. pagal Austrijos teisę įsteigta minima bendrovė, parduodanti adresus, rinko informaciją apie šalies gyventojų politines pažiūras. Naudodamasi algoritmu, kuriuo atsižvelgiama į įvairius socialinius ir demografinius kriterijus, ji nustatė „tikslinių grupių adresus“. Taip pat šie duomenys buvo parduoti įvairioms organizacijoms, kad jos galėtų siųsti tikslinius reklamos pranešimus.

„Ieškovas, kuris nesutiko, kad jo asmens duomenys būtų tvarkomi, jautėsi įžeistas dėl to, kad buvo siejamas su tam tikra partija. Tai, kad duomenys apie jo tariamas politines pažiūras buvo saugomi šioje bendrovėje, jam sukėlė didelę frustraciją, pasitikėjimo praradimą ir pažeminimo jausmą. Tačiau iš nutarties dėl prašymo priimti sprendimą matyti, kad nebuvo nustatyta jokios kitos žalos, išskyrus laikiną emocinę žalą“, – bylos medžiagą komentuoja Asta Macijauskienė, advokatų kontoros „iLaw Lextal“ partnerė.

Tad ESTT, išnagrinėjęs teisinį ginčą, konstatavo, kad vien BDAR pažeidimo neužtenka ir negalima teigti, kad duomenų subjektas dėl bet kurio BDAR nuostatų pažeidimo savaime įgyja teisę į kompensaciją ir žalos atlyginimą.

„Kitaip tariant, ESTT sprendimas rodo, kad reikia ir įrodyti patirtą žalą, kuri kilo būtent dėl to BDAR pažeidimo“, – akcentuoja A. Macijauskienė.

Tarsi reklaminė žinutė

Pasak advokatės, įvertinus šį ESTT sprendimą ir kalbant apie „CityBee“ istoriją, galima konstatuoti, kad Lietuvos teismus ši byla pasiekė ne itin palankiu metu Vartotojų aljansui.

„Kita vertus, šiuo atveju kyla ir pagrįstų klausimų, kiek aljanso reikalavimai yra realūs, o kiek tai yra noras pasipelnyti ar pasirodyti viešai su skambiais pranešimais?“ – retoriškai klausia A. Macijauskienė.

Asta Macijauskienė, advokatų kontoros „iLaw Lextal“ partnerė. Įmonės nuotr.

Ji akcentuoja, kad tam, jog šioje byloje būtų įrodyta, kad žala patirta dėl minėto duomenų saugumo pažeidimo, turi susiklostyti specifinės ir nepalankios sąlygos.

„Kartu abejotina, ar jos vienodai susiklostė visiems 350 žmonių. Dar vienas klausimas – ar tikrai galėjo kiekvienas nukentėti vienodai? Ką ir kalbėti apie tai, kad aljansas socialiniuose tinkluose kvietė jungtis visus žmones, kurių duomenys buvo paviešinti, nutylint apie tai, kad žalos atlyginimo gali reikalauti tik tie asmenys, kurie realiai patyrė tokią žalą dėl BDAR pažeidimo. O pats kvietimas jungtis prie ieškinio labiau priminė reklaminę žinutę“, – niuansus brėžia A. Macijauskienė.

Pasak advokatės, po šio ESTT sprendimo spekuliacijų galės būti mažiau.

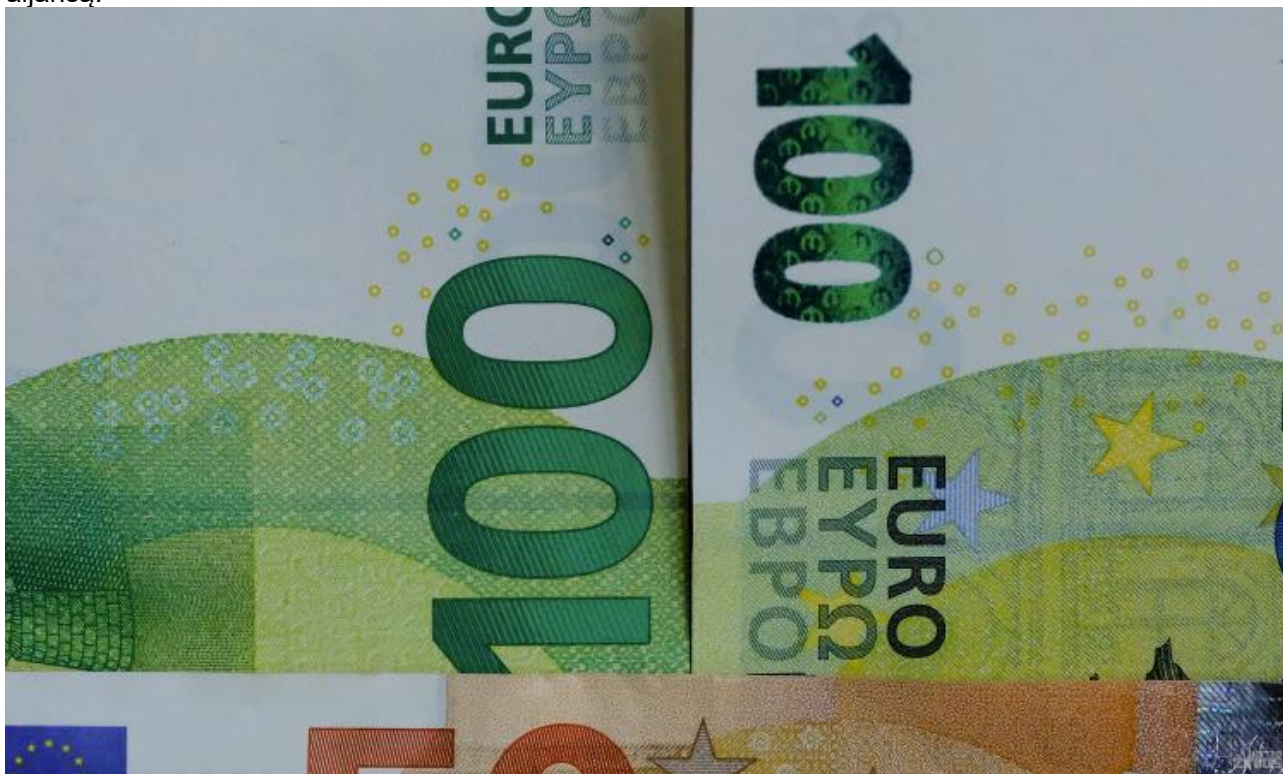

Ilga istorija

VŽ primena, kad „CityBee“ į BDAR pažeidimų skandalą įklimpo 2021-ųjų vasarį, kai buvo pranešta, kad programiškai viename iš kibernetinių įsilaužėlių pamėgtų forumų paskelbė apie 110.000 „CityBee“ klientų duomenis – vardus, telefono numerius, e. pašto adresus, asmens kodus, gyvenamosios vietos adresus, vairuotojų pažymėjimo numerius bei užkoduotus slaptažodžius.

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (VDAI) po beveik 10 mėnesių trukusio tyrimo dėl klientų duomenų nutekėjimo skyrė 110.000 Eur baudą trumpalaikės automobilių nuomos platformą „CityBee“ valdančiai UAB „Prime Leasing“. Tai rekordinė bauda Lietuvoje, skirta už BDAR klaidas, tačiau kartu viena mažesnių, atsižvelgiant į pažeidimų mastą ir praktiką pasaulyje, taip tuokart situaciją komentavo ekspertai.

Po šio VDAI sprendimo jėgas stipriau sujungė ir šios istorijos epicentre atsidūrę vartotojai, susivieniję į aljansą.

Vladimiro Ivanovo (VŽ) nuotr.

Vartotojų aljansas praėjusią gegužę inicijavo kolektyvinį ieškinį, prie kurio iš pradžių prisijungė apie 200 paslaugos naudotojų, reikalavusių iš bendrovės atlyginti 60.000 Eur žalą, 2022-ųjų rudenį buvo kreiptasi į teismą. Visgi praėjusį lapkritį Vilniaus apygardos teismas ieškinį atmetė, teigdamas, kad

aljansas nėra tinkama teisinė nukentėjusiųjų atstovė, tačiau gruodį Lietuvos apeliacinis teismas nusprendė, kad ieškinys atmestas be pagrindo, ir nurodė jį nagrinėti iš naujo.

2023 m. sausio 21 d. buvo paskelbta, kad Vilniaus apygardos teismas priėmė grupės ieškinį dėl „CityBee“ klientų patirtos žalos atlyginimo, taip pat teismas nustatė 90 dienų terminą, per kurį nukentėję asmenys dar gali prisijungti prie grupės.

O šią gegužę Vartotojų aljansas išplatino žinią, kad ieškinys yra jau pateiktas Vilniaus apygardos teismui, juo iš platformą valdančios įmonės „Prime Leasing“ prašoma atlyginti dėl nutekintų duomenų patirtą neturtinę žalą – 103.000 Eur.

„Ieškinys jau patikslintas ir pateiktas teismui. Yra 346 asmenys, kiekvienam iš ieškovų prašome 300 Eur neturtinės žalos“, – nurodo Rytis Jokubauskas, aljanso viceprezidentas.

R. Jokubauskas VŽ priduria, kad ragino ir kvietė aljanso narius teismui nurodyti, kokios jie patyrė žalos ar nepatogumų, pavyzdžiui, dėl to, kad teko keisti vairuotojo pažymėjimą ar pan.

„Apie naujausią ESTT sprendimą žinome. Kaip ir apie faktą, kad iki šiol jokios praktikos čia nebuvo, tad žiūrėsime, kaip teismas nuspręs ir įvertins situaciją, pateiktus aljanso narių argumentus. Mūsų pozicija nesikeičia, lauksime teismo sprendimo“, – teigia R. Jokubauskas.

Žalą reikia įrodyti

Andrius Iškauskas, „Noor“ advokatų kontoros partneris, atstovaujantis „Prime Leasing“ interesams, komentuodamas šią situaciją, pabrėžia, kad sumokėta bauda negali būti laikoma įrodymu, jog bendrovės klientams kilo reali žala.

„Kiekvieno asmens galimai patirta žala turi būti įrodyta atskirai. Tai patvirtino ir minėtas ESTT sprendimas, kuris konstatuoja, kad duomenų nutekėjimas savaime nereiškia, kad asmenys patyrė žalą, o duomenų valdytojas turi ją atlyginti“, – teigia A. Iškauskas.

Pasak jo, tikėtina, kad šiuo atveju žmonės buvo suklaidinti, žadant, jog jiems bus priteista kompensacija.

„Vartotojai turi žinoti, kad reikalavimams atlyginti žalą nepakanka tik nutekėjimo fakto, o ieškinio pareiškimas ir įrodinėjimas yra sudėtingas teisinis procesas, kur turi būti teikiami įrodymai ir gebama pagrįsti individualią, tikrą, o ne įsivaizduojamą ar įteigtą žalą“, – priduria A. Iškauskas.

Ugnė Bartašiūtė, „CityBee“ komunikacijos vadovė, akcentuoja, kad už minėtą incidentą sumokėjo Valstybinės duomenų inspekcijos skirtą 110.000 Eur baudą.

„Jos neginčijome, siekdami visą dėmesį sutelkti į paslaugų kokybės gerinimą ir procesų tobulinimą. Savo veikloje dar labiau sugriežtinome taikomus standartus siekdami maksimalaus duomenų saugumo užtikrinimo“, – tikina U. Bartašiūtė.

Plačiau: <https://www.vz.lt/rinkodara/2023/05/16/citybee-besivejantis-100000-eur-ieskinys-riba-tarp-pazeidimu-ir-irodymu#ixzz81rz7AWwY>